

SZKOŁA PODSTAWOWA NR 3

im. Noblistów Polskich

w Gryfinie

PRZEDMIOTOWE ZASDY

OCENIANIA

Z MUZYKI

ORAZ ZAJĘĆ ARTYSTYCZNYCH

Spis treści

I	Podstawa programowa kształcenia ogólnego	3
II	Program nauczania muzyki oraz zajęć artystycznych	6
III	Praca z uczniem o szczególnych potrzebach edukacyjnych	17
IV	Narzędzia pomiaru osiągnięć uczniów	22
V	Sposób wystawiania oceny śródrocznej lub rocznej	23
VI	Sposoby korygowania niepowodzeń szkolnych	25
VII	Czas trwania i formy egzaminów i sprawdzania wiedzy i umiejętności	25
VIII	Sposoby gromadzenia informacji o osiągnięciach uczniów	26
IX	Sposoby ewaluacji przedmiotowego systemu oceniania	26
X	Zestaw dokumentów obowiązujących nauczyciela zajęć technicznych	27

I. Podstawa programowa kształcenia ogólnego.

Szkoła Podstawowa

Klasa 4

NOWA podstawa programowa z 14 lutego 2017 r. (Dz. U. z 2017 r. poz. 356)

Klasa 5

podstawa programowa z 27 sierpnia 2012 r. (Dz. U. z 2012 r. poz. 977 ze zm.)

Klasa 6

podstawa programowa z 27 sierpnia 2012 r. (Dz. U. z 2012 r. poz. 977 ze zm.)

Klasa 7

NOWA podstawa programowa z 14 lutego 2017 r. (Dz. U. z 2017 r. poz. 356)

Klasa 8

NOWA podstawa programowa z 14 lutego 2017 r. (Dz. U. z 2017 r. poz. 356)

Gimnazjum klasa 2

podstawa programowa z 27 sierpnia 2012 r. (Dz. U. z 2012 r. poz. 977 ze zm.)

Gimnazjum klasa 3

podstawa programowa z 27 sierpnia 2012 r. (Dz. U. z 2012 r. poz. 977 ze zm.)

Program nauczania zajęć artystycznych - „Łączy nas śpiew” Joanna Sztejnbiś - Zdęb
MAC EDUKACJA

Program nauczania muzyki w klasach IV- VII Muzyczny świat;
wydawnictwo: MAC EDUKACJA

MUZYKA

III etap edukacyjny

Cele kształcenia – wymagania ogólne

I. Odbiór wypowiedzi i wykorzystanie zawartych w nich informacji.

Uczeń posługuje się podstawowym zasobem pojęć i terminów muzycznych umożliwiającym samodzielną i zespołową aktywność wykonawczą, rozumienie prostych tekstów i prowadzenie rozmów o muzyce oraz samodzielne poszukiwanie informacji o muzyce.

II. Tworzenie wypowiedzi.

Uczeń tworzy wypowiedzi, świadomie wybiera ich formę i sposób realizacji, posługując się różnymi mediami (gra, śpiew, taniec, słowo mówione i pisane, nagranie, narzędzia internetowe).

III. Analiza i interpretacja tekstów kultury.

Uczeń jest świadomym wykonawcą i odbiorcą muzyki oraz uczestnikiem kultury muzycznej. Interpretuje wykonywane utwory zgodnie z tekstem, charakterem i funkcją muzyki; słucha muzyki, rozpoznaje i rozróżnia jej cechy, przedstawia i uzasadnia własny stosunek do słuchanego i wykonywanego repertuaru.

Treści nauczania – wymagania szczegółowe

1. Odbiór wypowiedzi i wykorzystanie zawartych w nich informacji. Uczeń:

- 1) odczytuje i stosuje w praktyce podstawowe sposoby zapisu muzyki, korzysta z programów komputerowych służących do nagrywania i przetwarzania dźwięku;
- 2) określa i rozróżnia podstawowe gatunki klasycznej muzyki wokalne, wokально-instrumentalnej i instrumentalnej, wybrane rodzaje muzyki jazzowej, rozrywkowej i etnicznej;
- 3) rozróżnia i klasyfikuje na podstawie źródeł dźwięku instrumenty muzyczne oraz rodzaje zespołów wykonawczych;
- 4) stosuje podstawowe terminy dotyczące chronologii epok w historii muzyki i wskazuje kompozytorów reprezentatywnych dla kolejnych epok;
- 5) charakteryzuje wybrane tańce różnych narodów;
- 6) zna instytucje kultury muzycznej (miejsca wykonywania różnych rodzajów muzyki);

- 7) wykorzystuje źródła informacji o muzyce (słowniki i encyklopedie muzyczne, Internet).

2. Tworzenie wypowiedzi. Uczeń:

- 1) gra lub śpiewa (forma aktywności muzycznej powinna być dostosowana do możliwości i zainteresowań ucznia i realizowana przede wszystkim w zespole) ze słuchu (powtarza wzór lub powtarza i odtwarza wzór z pamięci) oraz z nut piosenki młodzieżowe i turystyczne, pieśni historyczne, patriotyczne, ludowe oraz popularne melodie i tematy z literatury muzycznej, akompaniamenty do piosenek, kanony i proste melodie dwugłosowe; dba o higienę głosu;
- 2) tańczy – wykonuje podstawowe kroki i figury taneczne wybranych tańców;
- 3) tworzy wokalne i instrumentalne wypowiedzi dźwiękowe o różnych funkcjach (np. akompaniament instrumentalny do piosenek, ilustracje muzyczne do treści literackich i plastycznych, własne melodie), improwizuje (np. melodie do podanego tekstu – samodzielnie lub pod kierunkiem nauczyciela, solowo lub w zespole);
- 4) wypowiada się o muzyce – opisuje typowe cechy epok w dziejach muzyki i cechy słuchanych utworów, charakteryzuje estetykę utworu i jego wykonanie.

3. Analiza i interpretacja tekstów kultury. Uczeń:

- 1) świadomie odbiera muzykę – rozpoznaje cechy utworu muzycznego (rodzaje faktury muzycznej: jednogłosową i wielogłosową, wybrane formy muzyki wokalne i instrumentalne);
- 2) określa różnorodne funkcje muzyki użytkowej i artystycznej;
- 3) rozpoznaje w utworach rytmy polskich tańców narodowych oraz popularnych tańców towarzyskich;
- 4) rozpoznaje aparat wykonawczy muzyki wokalne, instrumentalnej i wokálně-instrumentalnej (orkiestra, zespół kameralny, solista, chór, rodzaje głosów żeńskich i męskich oraz instrumenty orkiestrowe);
- 5) ocenia i wartościuje muzykę oraz jej wykonanie, uzasadniając swoje poglądy, dostrzega wartość muzyki ludowej, wartościuje różne kierunki muzyki jazzowej i rozrywkowej – młodzieżowej;
- 6) porządkuje chronologicznie epoki muzyczne, przyporządkowując im reprezentatywnych dla nich kompozytorów oraz utwory muzyczne wysłuchane i omówione na lekcjach;
- 7) wybiera sposób wykonania utworu (ruchem, wokalnie lub na instrumencie) i jego interpretacji.

Zalecane warunki i sposób realizacji.

Muzyka

Nauczyciel w realizacji przedmiotu powinien dążyć do otwierania uczniów na świat muzyki, rozbudzać i wspierać ich muzyczne zainteresowania oraz wskazywać przyjemność, jaką daje czynne lub bierne obcowanie z muzyką.

Szkoła powinna stwarzać warunki do obcowania z „żywą” muzyką poprzez udział uczniów w koncertach i spektaklach muzycznych, organizowanych w szkole i poza szkołą, oraz do publicznej prezentacji umiejętności muzycznych uczniów.

Zalecane jest prowadzenie zajęć z muzyki w pracowni wyposażonej w:

- 1) instrumenty muzyczne: perkusyjne, instrumenty klawiszowe (tradycyjne lub elektroniczne), instrumenty dęte, instrumenty strunowe;
- 2) sprzęt do odtwarzania, nagrywania i nagłaśniania dźwięku, komputer z dostępem do Internetu i oprogramowaniem muzycznym;
- 3) bibliotekę muzyczną (nuty, śpiewniki, podręczniki) i fonotekę.

CHARAKTERYSTYKA PROGRAMU I WARUNKI JEGO REALIZACJI

Program *Muzyczny świat* napisany został zgodnie z wymaganiami podstawy programowej kształcenia ogólnego do gimnazjum, opracowanymi przez Ministerstwo Edukacji Narodowej i opublikowanymi w Dzienniku Ustaw nr 4 z dnia 15 stycznia 2009r.

Główną zasadą przyjętą w nowej reformie programowej jest **Jakość i Zaufanie**. W myśl tych założeń każdy nauczyciel powinien nabrać przekonania, że cele i zadania zawarte w podstawie programowej poprzedniego etapu edukacji, zostały zrealizowane w pełnym zakresie, jednocześnie sam będzie organizował swoje działania tak, aby efekty pracy były satysfakcjonujące dla nauczycieli uczestniczących w dalszym cyklu kształcenia jego uczniów. Podstawa programowa zwraca mocno uwagę na tworzenie spójności programowo - organizacyjnej procesu kształcenia, dostosowanego do indywidualnych potrzeb ucznia i rozwijającego jego wszystkie sfery osobowości.

Mając na uwadze powyższe założenia, program *Muzyczny świat* zakłada, że nabyta przez uczniów w szkole podstawowej wiedza i umiejętności muzyczne pozwolą nauczycielowi gimnazjum podjąć nowe wyzwania edukacyjne. Kompetencje ucznia po II etapie kształcenia powinny dotyczyć m.in. znajomości nazw literowych i solmizacyjnych dźwięków, znaków graficznych nut i pauz, elementarnej wiedzy z zakresu zasad muzyki, umiejętności śpiewu, gry i tańca, orientacji w budowie wybranych form muzycznych i twórczości kompozytorów.

Program *Muzyczny świat* w toku wielu działań dydaktycznych będzie rozwijał posiadane umiejętności uczniów i dawał możliwość wypowiedzenia się w różnych formach aktywności muzycznej uwzględniając tym samym potrzebę ekspresji, współdziałania w grupie, prezentacji swoich osiągnięć. Zawarte treści programowe rozszerzają wiedzę ucznia o nowe zagadnienia muzyczne motywując go jednocześnie do samodzielnego zdobywania informacji, formułowania problemów i szukania sposobów ich rozwiązania.

Program uwzględnia korelacje z treściami nauczania innych zajęć edukacyjnych, głównie z bloku przedmiotów humanistycznych tj. języka polskiego, historii, plastyki.

BUDOWA PROGRAMU

W programie *Muzyczny świat* zakres treści głównych i szczegółowych, procedury osiągania celów oraz przewidywane osiągnięcia ucznia rozmieszczone zostały tabelarycznie, co nadaje przejrzystości konstrukcji programu i w znacznym stopniu ułatwi nauczycielowi odszukanie interesujących go zagadnień. Do każdej formy aktywności zaproponowany został repertuar muzyczny, na który składają się: pieśni i piosenki o różnym charakterze, utwory do grania oraz wykaz utworów do słuchania reprezentatywnych kompozytorów polskich i światowych. W programie znajduje się też zaplanowany na 33 jednostki lekcyjne przykładowy rozkład tematów zajęć.

Nauczyciel korzystając z programu *Muzyczny świat* ma możliwość dostosowania wymagań edukacyjnych do poziomu każdego zespołu klasowego i indywidualnych predyspozycji muzycznych uczniów poprzez dokonywanie wyboru zagadnień szczegółowych, procedur osiągania celów i stopnia trudności repertuaru muzycznego. Mając na uwadze jego pracę z uczniem zdolnym w programie zostały na kolorowo wyróżnione treści, które wymagają od uczniów wykazania się własną inwencją twórczą lub posiadają podwyższony stopień trudności. Wybrane zagadnienia programowe nauczyciel może również wykorzystać do konstrukcji programu zajęć modułowych.

MODUŁY ARTYSTYCZNE

W cyklu kształcenia uczniów gimnazjum w klasach II i III przewidziane są do realizacji dwie godziny zajęć modułowych o charakterze kulturalno- artystycznym. Oferta tego typu zajęć tworzona przez szkołę powinna uwzględniać zainteresowania uczniów oraz możliwości organizacyjne placówki.

Przykładowa lista zajęć modułowych:

- chór szkolny,
- zespół wokalny,
- folklorystyczny zespół pieśni i tańca,
- muzyczne studio nagrań,

- zespół taneczny,
- szkolny klub melomana,
- zespół instrumentalny.

Każdy uczeń gimnazjum wybiera jedno zajęcia artystyczne zgodnie ze swoimi zainteresowaniami, które zrealizuje w wymiarze ok. 60 godzin w cyklu kształcenia. W każdym roku może uczestniczyć w innym rodzaju zajęć.

Artystyczne zajęcia modułowe prowadzi nauczyciel muzyki zgodnie z zaplanowanym i przyjętym programem, który może zakładać również realizację celów i zadań może je również realizować z uczniami metodą projektu. Należy przy tym pamiętać, że edukacyjny projekt uczniowski powinien być przedsięwzięciem, w którym młodzież ma możliwość kierowania własnym rozwojem intelektualnym i społecznym, rozwijania zainteresowań, pasji oraz podejmowania nowych wyzwań.

Nauczyciel w obu formach realizacji modułu powinien stwarzać uczniom możliwość publicznej prezentacji efektów ich pracy w szkole i środowisku lokalnym.

WARUNKI REALIZACJI PROGRAMU

Zajęcia z muzyki powinien prowadzić nauczyciel o pełnych kwalifikacjach zawodowych, posiadający wykształcenie w zakresie edukacji muzycznej.

Sala muzyczna powinna być wyposażona w:

- instrument klawiszowy,
- tablicę z pięciolinia,
- instrumenty perkusyjne, dęte (flety podłużne), strunowe (gitary),
- dobrej jakości odtwarzacz płyt CD,
- aparaturę do nagrywania i nagłaśniania dźwięku,
- fonotekę muzyczną,
- komputer z dostępem do Internetu i z oprogramowaniem muzycznym,
- plansze dydaktyczne,
- bibliotekę muzyczną.

Nauczanie tańca odbywać się powinna w przestronnej sali, najlepiej wyposażonej w lustra i drążki do ćwiczeń gimnastycznych.

Szkoła powinna umożliwić uczniom uczestnictwo w koncertach filharmonicznych i teatralnych spektaklach muzycznych oraz stwarzać im warunki do publicznej prezentacji nabytych umiejętności muzycznych.

OCENIANIE OSIĄGNIĘĆ EDUKACYJNYCH UCZNIÓW

Przy określaniu poziomu nabytych umiejętności i stopnia opanowania wiadomości przewidzianych w programie nauczania nauczyciel powinien uwzględnić:

- indywidualne możliwości ucznia,
- jego wysiłek wkładany w wywiązywanie się z powierzonych zadań,
- stosunek do przedmiotu,
- aktywność i zaangażowanie w czasie zajęć,
- podejmowanie dodatkowych zadań,
- włączanie się w życie artystyczne szkoły i środowiska,
- postawę wobec wytworów sztuki i dóbr kultury.

Uczeń powinien mieć możliwość wykazania się swoimi umiejętnościami w różnych formach aktywności muzycznej. Ocena powinna wzbudzać w uczniach pozytywne nastawienie do przedmiotu, aktywizować ich do czynnego uczestnictwa w zajęciach, motywować ich do rozwijania własnych umiejętności i zainteresowań muzycznych.

Podlegające ocenie osiągnięcia edukacyjne uczniów powinny być wskazówką dla nauczyciela do weryfikacji przez niego form i metod pracy.

CELE GŁÓWNE

- Wyposażenie uczniów w niezbędną wiedzę i umiejętności muzyczne.
- Rozwijanie zainteresowań i uzdolnień muzycznych.
- Rozwijanie kreatywności i twórczych postaw.
- Przygotowanie uczniów do pełnego i świadomego udziału w kulturze muzycznej.
- Kształcenie wrażliwości muzycznej, umiejętności oceny kultury wysokiej.
- Poznanie dorobku polskiej i europejskiej kultury muzycznej.
- Włączanie uczniów do organizacji życia muzycznego środowiska i aktywnego w nim współdziałania.
- Kształcenie tożsamości narodowej i właściwej postawy wobec dóbr kultury.

TREŚCI NAUCZANIA

Ekspresja muzyczna			
Treści główne	Treści szczegółowe	Procedury osiągania celów	Przewidywane osiągnięcia ucznia
Śpiew	• śpiewanie pieśni patriotycznych i historycznych, • śpiewanie kanonów dwu-, trzygłosowych, • śpiewanie pieśni artystycznych kompozytorów polskich i innych narodów, • śpiewanie piosenek poetyckich, musicalowych i kabaretowych, • śpiewanie pieśni ludowych i piosenek w stylu folk, • śpiewanie piosenek popularnych, młodzieżowych, turystycznych, poezji śpiewanej, • wykonywanie ćwiczeń głosowych.	• analiza materiału dźwiękowego pieśni i piosenek, • określanie charakteru, nastroju, tempa i dynamiki utworu wokalnego, • rytmiczna recytacja tekstu piosenki, • obserwacja linii melodycznej utworu, • wystukiwanie trudniejszych rytmicznie taktów piosenek, • śpiewanie ze słuchu oraz z nut wzorów melodycznych z zastosowaniem zmian tempa, dynamiki i artykulacji, • przybliżenie stylu epoki muzycznej, z której pochodzi wybrana pieśń, • wykonywanie ćwiczeń emisyjnych, dykcyjnych i oddechowych, • wykonywanie ćwiczeń rozwijających słuch wysokościowy i harmoniczny, • zastosowanie programu VanBasc o Karaoke Player do śpiewania popularnych piosenek w wersji karaoke.	• śpiewa pieśni i piosenki ze słuchu lub z nut, • śpiewa w zespole pieśni i piosenki a cappella i z akompaniamentem, • wykazuje umiejętność śpiewu w zespole, • śpiewa z pamięci hymn państwowy oraz hymn UE zachowując uroczysty charakter pieśni i właściwą postawę w czasie ich wykonywania, • wykonuje pieśni z różnych epok muzycznych, zna wydarzenia i bohaterów narodowych opisanych w tekstach pieśni patriotycznych, • prawidłowo prowadzi linię melodyczną w kanonie dwu-, trzygłosowym, • stosuje różne środki wyrazu artystycznego przy wykonywaniu wybranych utworów z polskiej i europejskiej literatury wokalne, • śpiewa gwarą piosenki ludowe, zwraca uwagę na środki stylizacji muzycznej, • wykazuje własną inwencję w interpretacji piosenek młodzieżowych i przebojów polskiej sceny rozrywkowej, • wykonuje prawidłowo ćwiczenia emisyjne, dykcyjne i oddechowe, • dba w czasie śpiewu o higienę głosu.

Przykładowy repertuar muzyczny:

Mazurek Dąbrowskiego (śl. J. Wybicki, muz. melodia ludowa)
Oda do radości (śl. F. Schiller, muz. L. van Beethoven)
Bogurodzica (Anonim)
Mazurek Trzeciego Maja (śl. R. Suchodolski, muz. autor nieznamy)
Roka (śl. M. Konopnicka, muz. F. Nowowiejski)
Mury (śl. i muz. J. Karłowicz)
Kleszczmy rękom (tłum. J. Kochanowski, muz. M. Gomółka)
Breve regnum (pieśń żaków krakowskich z XV w.)
Nuż my wszyscy – koleś renesansowa
Kanon Był Duda (śl. i mel. ludowe)
Kanon Wiosna (śl. M. Komorowska, muz. T. Gummesson)
Kanon Hej tam, z drogi (K. Mławiczka)
Kozak (S. Moniuszko)
Uska młczą, dusza śpiewa (F. Lehár)
Francis Villon (B. Okudźawa)
Odpowiedź niesie wiatr (B. Dylan)
Niepewność (śl. A. Mickiewicz, muz. J. K. Pawłusiewicz)
Wieża Babel z musicalu *Metro* (śl. A. i M. Miłkowskie, muz. J. Stoklosa)
Wakacje (z repertuaru kabaretu OTTO)
Chmiel (pieśń z Wielkopolski)
Hej, szalala, szalala (śl. i muz. ludowe)
 Przyspiewki regionalne
Nuta z Poniedziału (śl. i muz. W. Belon)
Oj Małuski, Małuski (pastorałka beskidzka)
Pocztówka z Beskidu (śl. i muz. W. Jarosz)
Otwórz oczy (śl. J. Koczanowska, muz. M. Ziąber)
Nie zakocham się w tobie (śl. J. Koczanowska, muz. A. Wolski)
Wszystko kwitnie w koło (śl. M. Bobrowski, muz. A. Zieliński)
Kwiaty we włosach (śl. J. Kondratowicz, muz. K. Klenczon)
Chodź, pomóż mi świat (śl. M. Dutkiewicz, muz. J. Kruk)
Dni, których nie znamy (śl. M. Grechuta, muz. J. K. Pawłusiewicz)
Remedium (śl. M. Czaplińska, muz. S. Krajewski)
Twoje marzenia (śl. K. Feusette, muz. K. Marzec)
Głuchy telefon (śl. A. T. Piaseczny, muz. Z. Ziobło)
Wokół nas (śl. S. Zieliński, muz. M. Ziąber)

Treści główne	Treści szczegółowe	Procedury osiągania celów	Przewidywane osiągnięcia ucznia
Gra na instrumentach	- granie utworów z różnych epok muzycznych, - granie popularnych melodii i motywów muzycznych, - granie melodii opartych na rytmach tanecznych, - wykonywanie akompaniamentów rytmicznych i melodycznych do śpiewanych pieśni i piosenek.	- analiza rytmu i melodii utworu, - wystukiwanie w utworze trudniejszych rytmicznych taktów, - wyodrębnianie części utworu: zdań i fraz muzycznych, - pokaz możliwości brzmieniowych instrumentów, - wykonywanie ćwiczeń doskonalących technikę gry na instrumencie, - przypomnienie roli i zadań dyrygenta w zespole.	- gra ze słuchu oraz z nut łatwe utwory instrumentalne z różnych epok muzycznych, - stosuje w grze zgodnie z oznaczeniami, właściwe tempo, dynamikę i artykulację, - odtwarza na instrumentach proste motywy rytmiczne i melodyczne, - odtwarza na instrumentach rytmy tańców narodowych i towarzyskich, - gra utwory taneczne podkreślając w nich charakter i rytm tańca, - wykonuje poprawnie partię instrumentalną z partytury muzycznej.

Przykładowy repertuar muzyczny:

Bourée (G. F. Händel)
Menuet (J. S. Bach)
Jesień z cyklu *Cztery pory roku* (A. Vivaldi)
La ci darem la mano z opery *Don Juan* (W. A. Mozart)
Śpiew pasterza z VI Symfonii *Pastoralnej* (L. van Beethoven)
Andante cantabile z Kwartetu F-dur (J. Haydn)
Marz wojakowy (F. Schubert)
Poranek ze suity Peer Gynt (E. Grieg)
Menuet G-dur (I. J. Paderewski)
La donna e mobile z opery *Rigoletto* (G. Verdi)
Waltawa - motyw melodyczny rzeki (B. Smetana)
Galop z operetki *Orfeusz w piekle* (J. Offenbach)
Marzenie z cyklu *Sceny dziecięce* (R. Schumann)
Pawana dla zmarłej infantki (M. Ravel)
Somebody loves me (G. Gershwin)
The Entertainer (S. Joplin)
Hello, Dolly (z rep. L. Armstronga)

Sunrise, sunset (J. Bock)
New York, New York (J. Kander)
Something stupid (z rep. Franka i Nancy Sinatra)
Michelle (z rep. zespołu The Beatles)
Yesterday (P. McCartney)
Karnawał wenecki (włoska melodia ludowa)
La Paloma (S. Yradier)

Treści główne	Treści szczegółowe	Procedury osiągania celów	Przewidywane osiągnięcia ucznia
Taniec i ruch przy muzyce	- tańczenie polskich tańców narodowych, - tańczenie polskich tańców ludowych i regionalnych, - tańczenie w parze podstawowych kroków wybranych tańców towarzyskich, - tańczenie układów choreograficznych do wybranych piosenek.	- analiza ruchowej struktury tańca: krok taneczny, ruch taneczny, figura taneczna, temat taneczny, - określanie kierunków i linii tańca, - wykonywanie ćwiczeń koordynacyjnych, uwrażliwiających na muzykę i jej elementy (rytm, akcent, tempo, dynamika), rozwijających orientację w przestrzeni, - oglądanie pokazów tanecznych z płyty DVD, - przypomnienie rysu historycznego i ogólnej charakterystyki tańców.	- wykonuje w parze krok podstawowy i wybrane figury tańców narodowych, - wykonuje w zespole układ choreograficzny poloneza lub innego tańca narodowego, - wykonuje w zespole wybrany taniec ludowy i regionalny, np. trojak, polka kłaniana, szewcy, - wykazuje znajomość tańców swojego regionu, - wykonuje w parze krok podstawowy tańców towarzyskich, np. walca, salsy, cha-cha, samby, - koordynuje ruch z muzyką, - dostrzega wzajemne zależności elementów muzycznych i ruchowych (wpływ muzyki na emocjonalno-treściowy wyraz ruchu), - wykazuje w tańcu orientację czasowo-przestrzenną, - dba o wyraz artystyczny tańca.

Przykładowy repertuar taneczny:

Polonez z filmu *Pan Tadeusz* (muz. W. Kilar)
 Na Wawel – krakowiak (melodia popularna)
 Trojak (melodia popularna)
 Szewcy (melodia popularna)
 Samba de una nota so (muz. A. C. Jobim)
 Czy to walc (muz. W. Kruczyński, A. Skorupka)
 Tango milonga (muz. J. Petersburski)

Treści główne	Treści szczegółowe	Procedury osiągania celów	Przewidywane osiągnięcia ucznia
Twórczość muzyczno-ruchowa	- improwizacje wokalne, - improwizacje instrumentalne, - improwizacje i eksperymenty z użyciem muzycznych programów komputerowych, - improwizacje ruchowe do muzyki.	- improwizowanie głosem melodii, - układanie na instrumentach akompaniamentów do piosenek, - układanie instrumentalnego wstępu i zakończenia do wybranej piosenki, - układanie na instrumentach ilustracji muzycznych do treści literackich, wierszy, reprodukcji, - edytowanie i przetwarzanie materiału dźwiękowego, - formatowanie plików dźwiękowych (cyfrowy zapis dźwięku na płycie kompaktowej, format MP3), - tworzenie różnorodnych efektów brzmieniowych, - tworzenie struktur przestrzenno-ruchowych: miniatury i kompozycje taneczne.	- układa własną melodię do fragmentu wiersza, - tworzy na instrumentach akompaniament rytmiczny i melodyczny do piosenek, - tworzy na instrumentach różne efekty dźwiękonaśladowcze, - wykorzystuje programy muzyczne do formatowania plików dźwiękowych, tworzenia ciekawych efektów akustycznych, - tworzy układy ruchowe do śpiewanych piosenek, - swobodnie improwizuje ruch do wybranej muzyki, - wyraża ruchem swoje emocje, - improwizuje ruchem wybrane sceny, np. taniec rytualny, taniec rycerzy spod Grunwaldu.

Przykładowy repertuar muzyczny i literacki

Święty Mikołaj z rep. kabaretu OTTO (sł. muz. R. Makowski)
 Pocztówka z Beskidu (muz. i sł. W. Jarosz)
 Z kopyta kulig rwie (sł. A. Białas, muz. A. Zieliński)
 Taniec rycerzy spod Grunwaldu (wg opracowania J. Hryniewieckiej)
 Święto wiosny (muz. I. Strawiński)
 Co się stało wiatrowi? – H. Szayerowa
 Pogoda późnej jesieni – L. Staff

Treści główne	Treści szczegółowe	Procedury osiągania celów	Przewidywane osiągnięcia ucznia
Słuchanie muzyki	• słuchanie utworów o różnej fakturze głosowej, • słuchanie utworów z różnych epok muzycznych wybitnych kompozytorów polskich i obcych, • słuchanie utworów na różne zespoły wykonawcze, • słuchanie wybranych form muzyki wokalne i instrumentalnej, • słuchanie muzyki ludowej i stylizowanej w wykonaniu kapel ludowych, wokalnych zespołów folklorystycznych, • słuchanie utworów muzycznych opartych na rytmach polskich tańców narodowych i tańców towarzyskich innych narodów, • słuchanie utworów o charakterze ilustracyjno-programowym, • słuchanie muzyki filmowej i adaptowanej do filmu, • słuchanie fragmentów operetek i musicali, • słuchanie utworów z gatunku muzyki rozrywkowej.	• prezentacja urządzeń służących do odtwarzania muzyki, np. gramofonu, magnetofonu, odtwarzacza CD, odtwarzacza mp3, • objaśnienie cyfrowego zapisu dźwięku, • prezentacja z płyt DVD fragmentów filmów, spektakli muzycznych – określenie roli muzyki w dziele filmowym i scenicznym, • formułowanie opinii na temat wartości artystycznej wysłuchanego utworu muzycznego oraz jego wykonania, • uczestnictwo w szkolnych koncertach muzycznych, koncertach filharmonicznych, • przygotowanie przez uczniów „kącika melomana” – listy ulubionych utworów z muzyki poważnej, • analiza wysłuchanych utworów, np.: pod względem faktury głosowej, budowy formalnej, zespołu wykonawczego, • omówienie rysu historycznego i charakterystycznych cech epoki muzycznej, z której pochodzi wysłuchany utwór, • prowadzenie dyskusji na temat kultury wysokiej i kultury masowej.	• rozpoznaje utwory jedno- i wielogłosowe, • rozpoznaje popularne utwory z literatury muzycznej, podaje ich tytuł oraz nazwisko kompozytora, • odróżnia styl F. Chopina od stylu innych kompozytorów, • wyraża swoją opinię na temat wartości artystycznej wysłuchanego utworu oraz jego wykonania, • określa w słuchanych utworach rodzaj zespołu wykonawczego (solistę, chór, zespół kameralny, orkiestra), • rozróżnia w utworach barwę instrumentów muzycznych, nazywa instrumenty solowe, • określa w utworach wokalnych rodzaj głosów śpiewaków (sopran, alt, tenor, bas), • zwraca uwagę na kunszt i artyzm wykonawcy w pieśniach artystycznych, • dostrzega artystyczną i kulturową wartość folkloru oraz jego obecność w muzyce stylizowanej, • rozpoznaje w utworach rytmy różnych tańców, • interpretuje treść pozamuzyczną utworów programowych, • dostrzega rolę muzyki w dziele filmowym, • rozpoznaje tematy muzyczne z przebojów operetkowych i musicalowych, • rozpoznaje główne nurty muzyki rozrywkowej: pop, rock, reggae, hard rock, rap, country; wymienia nazwiska popularnych wykonawców polskich i zagranicznych, • wskazuje różnice kulturowe na przykładzie wysłuchanych utworów z różnych regionów świata.

Przykładowy repertuar do słuchania:

Anonim – <i>Bogurodzica</i> Wincenty z Kielczy – <i>Gaude Mater Polonia</i> G.P. da Palestrina – <i>Missa Papae Marcellii</i>, cz. <i>Kyrie</i> Wacław z Szamotuł – <i>Jaś się zmierza</i> Jan z Lublina – <i>Tańce z tabulatury</i> M. Gomółka – <i>Melodie na Psalterz polski</i> J. S. Bach – <i>Toccata i fuga d-moll</i> J. S. Bach – <i>Koncert brandenburski nr 1 F-dur, cz. Allegro</i> G. F. Händel – <i>Oratorium Mesjasz</i>, cz. <i>Alleluja</i> G. F. Händel – <i>Muzyka ogni sztucznych</i> J. Pachelbel – <i>Kanon</i> A. Corelli – <i>Concerto grosso op. 6 D-dur, cz. Adagio - Allegro</i> J. Haydn – <i>Kwartet cesarski C-dur op. 76 nr 3 KV 331</i> J. Haydn – <i>Koncert Es-dur na trąbkę, cz. Allegro</i> W. A. Mozart – <i>Sonata a-moll KV 331</i> W. A. Mozart – <i>Serenada Eine kleine Nachtmusik</i> W. A. Mozart – <i>Aria Królowej Nocy z II aktu opery Czarodziejski flet</i> L. van Beethoven – <i>V Symfonia c-moll op. 67, cz. Allegro con brio</i> L. van Beethoven – <i>VI Symfonia F-dur Pastoralna op. 68, cz. V</i> M. K. Ogiński – <i>Polonez a-moll Pożegnanie ojczyzny</i> F. Schubert – <i>Serenada z cyklu Ląbiedzi śpiew</i> G. Bizet – <i>Habanera</i> z opery <i>Carmen</i> G. Verdi – <i>Duet Radamesa i Aidy O terna addio!</i> z opery <i>Aida</i> G. Puccini – <i>Aria Vissi d'arte</i> z II aktu opery <i>Tosca</i> R. Wagner – <i>Cwałowanie Walkirii</i> – wstęp symfoniczny do III aktu dramatu muzycznego <i>Walkiria</i> J. Strauss – <i>Aria Sandora z operetki Baron cygański</i> P. Czajkowski – <i>I Koncert fortepianowy b-moll, cz. Allegro con fuoco</i> M. Musorgski – <i>Obrazki z wystawy</i> (fragment) A. Dwořak – <i>Taniec skwiatki</i> op. 64 nr 8 B. Smetana – <i>Polka</i> z opery <i>Sprzedana naręczona</i> E. Grieg – <i>I i II suita Peer Gynt</i> (fragment) M. de Falla – <i>Taniec ognia</i> z baletu <i>Czarodziejska miłość</i> I. Strawiński – <i>Święto wiosny</i> (fragment)	F. Chopin – <i>Mazurek D-dur nr 2 op.33</i> F. Chopin – <i>Polonez cis-moll op.26</i> S. Moniuszko – <i>Aria Halki Gdybym ranym słońcem</i> z II aktu opery <i>Halka</i> S. Moniuszko – <i>Kozak</i> H. Wieniawski – <i>Kujawiak</i> M. Ravel – <i>Bolero</i> (fragment) C. Debussy – <i>Morze cz. Rozmowa wiatru z morzem</i> C. Debussy – <i>Syrinx</i> G. Bacewicz – <i>Oberek</i> K. Szymanowski – <i>Harnasie</i> (fragment) K. Szymanowski – <i>Stabat Mater</i> K. Szymanowski – <i>Źródło Aretuzy</i> G. Gershwin – <i>Błękitna rapsodia</i> (fragment) K. Penderecki – <i>Tren ofiarom Hiroszimy</i> H. M. Górecki – <i>Ad Matrem</i> W. Lutosławski – <i>Mala suita</i> (fragment) W. Kilar – <i>Krzysztof</i> W. Kilar – <i>Bogurodzica</i> Cz. Niemen – <i>Drwiny jest ten świat</i> J. Stokłosa – <i>Wieża Babel</i> z musicalu <i>Metro</i> Galt McDermot – <i>Hare Krishna</i> z musicalu <i>Hair</i> P. McCartney – <i>Yesterday</i>
---	--

Wiadomości z zakresu historii muzyki			
Zakres wiadomości	Zagadnienia szczegółowe	Procedury osiągnięcia celów	Osiągnięcia uczniów
- Muzyczna prehistoria. - Muzyka starożytnych kultur. - Muzyka na bożą chwałę. - Najstarsze zabytki muzyki polskiej. - Renesansowe granie i śpiewanie. - Złoty wiek muzyki polskiej. - Barokowe muzyczne brzmienia. - Kompozytorzy epoki baroku. - Klasycyzm – epoka prawdy, doskonałości i rozumu. - Wiedeńscy mistrzowie muzyki.	- hipotezy powstania muzyki, - funkcje muzyki u ludów pierwotnych, - ważne ośrodki kultury świata starożytnego, - rola muzyki w starożytnej Grecji i Rzymie, - ośrodki rozwoju kultury muzycznej w średniowieczu, - cechy chóru gregoriańskiego, - rozwój wielogłosowości, - najważniejsze zabytki muzyki polskiej, ich znaczenie dla kultury narodowej, - rozwój wielogłosowej muzyki kościelnej i świeckiej w renesansie, - wielkość polskiej muzyki w epoce renesansu, - styl muzyczny epoki baroku, - popularne formy muzyki baroku, - twórczość J. S. Bacha, A. Vivaldiego, G. F. Händla, - formy muzyki klasycznej (symfonia, sonata, koncert instrumentalny), - polska muzyka okresu klasycyzmu, - twórczość klasyków wiedeńskich: J. Haydna, L. van Beethovena, W. A. Mozarta,	- wyszukiwanie w różnych źródłach (np. Internet, publikacje muzyczne) informacji na temat biografii i twórczości kompozytorów, wydarzeń muzycznych danej epoki, aktualnego repertuaru filharmonii i teatrów muzycznych, - prowadzenie dyskusji na wybrany temat z zakresu historii muzyki, np. rodowodu muzyki europejskiej, szczególnych osiągnięć epoki w dziedzinie muzyki, - przygotowanie na wybrany temat prezentacji multimedialnych w programie Microsoft PowerPoint, np. <i>Muzyka różnych kultur europejskich</i>, <i>Antonio Vivaldi – mistrz koncertów skrzypcowych</i>, <i>Muzyka na małym i dużym ekranie</i>, - wskazanie typowych cech epoki muzycznej, jej głównych założeń i osiągnięć, - zapoznanie z ważnymi faktami biograficznymi oraz twórczością reprezentatywnych kompozytorów różnych epok muzycznych, - śłuchanie wybranych utworów, opisywanie ich charakterystycznych cech, sposobu wykonania,	- wykazuje docieklivość poznawczą dotyczącą teorii powstania muzyki, jej roli i znaczenia w życiu człowieka, - wie, jaką rolę odgrywała muzyka w starożytnej Grecji i Rzymie, dostrzega jej związek ze słowem i tańcem, - wymienia ośrodki rozwoju muzyki w epoce średniowiecza, - rozpoznaje chór gregoriański, określa jego główne cechy, - wymienia najstarsze zabytki muzyki polskiej: <i>Bogurodzica</i>, <i>Gaude Mater Polonia</i>, <i>Breve regnum</i>, - opisuje cechy renesansowej muzyki świeckiej i religijnej, wymienia głównych przedstawicieli epoki: Giovanni Pierluigi da Palestrina, Orlando di Lasso, - zna nazwiska czołowych kompozytorów polskiego renesansu, docenia ich wkład w rozwój polskiej kultury muzycznej, - przedstawia rozwój muzyki w epoce baroku, - określa charakterystyczne cechy nowych form muzycznych, - określa różnicę między operą a oratorium, koncertem solowym a concerto grosso, - prezentuje, np. w formie multimedialnej wybitne osiągnięcia kompozytorów barokowych: J. S. Bacha, A. Vivaldiego, G. F. Händla, - określa typ wykonawczy muzyki instrumentalnej w klasycyzmie: symfoniczny, kameralny, solowy,

- Muzyka epoki romantyzmu. - Opera i dramat muzyczny. - Lekki oddech operetki. - Kompozytorzy szkół narodowych. - Impresjonizm w muzyce. - Muzyczne pokolenie Młodej Polski. - Polska muzyka współczesna i jej przedstawiciele. - Jazzowe improwizacje. - Muzyka filmowa.	- charakterystyczne cechy muzyki epoki romantyzmu, - główne formy muzyczne epoki romantyzmu (pieśń romantyczna – F. Schubert, opera romantyczna – K. M. Weber, poemat symfoniczny – F. Liszt, miniatura fortepianowa – R. Schumann), - rozwój opery w epoce romantyzmu, - libretta wybranych oper i dramatów muzycznych, - treść literacka wybranych operetek, - nurt szkół narodowych w muzyce, twórczość kompozytorów szkoły polskiej, czeskiej, rosyjskiej, hiszpańskiej, norweskiej, - charakterystyczne cechy impresjonizmu w muzyce, twórczość kompozytorów impresjonistycznych, - twórczości kompozytorów Młodej Polski, - twórczość M. Góreckiego, K. Pendereckiego, W. Kilara, - narodziny i rozwój jazzu, - jazzowe style muzyczne, skład instrumentalny zespołów jazzowych, - muzyka filmowa – oryginalna i adaptowana,	- przegląd festiwalu i konkursów muzycznych, np. festiwalu muzyki współczesnej, konkursy wirtuozowskie, - oglądanie (z kasety VHS, płyty DVD) filmów muzycznych oraz ekranizacji musicali i baletów, - przygotowanie w formie rozprawki wybranego wątku z dziedziny muzyki współczesnej, np. <i>Muzyka w mediach</i>, <i>Przeciwstawienie piractwu fonograficznemu</i>, - organizowanie wyjścia do filharmonii, teatru muzycznego, lokalnych ośrodków kultury, - wyszukiwanie przez uczniów zabytków muzyki ludowej własnego regionu, - przeprowadzenie wywiadu lub zaproszenie do szkoły artysty ludowego, lokalnych animatorów kultury, - organizowanie konkursu sprawdzającego wiedzę muzyczną uczniów, np. quiz muzyczny, teleturniej, - korelowanie treści z zakresu historii muzyki z innymi przedmiotami, - szukanie odniesień muzyki do różnych dziedzin sztuki, literatury, życia społecznego,	- wymienia instrumentarium orkiestry symfonicznej, - charakteryzuje rozwój polskiej muzyki okresu klasycyzmu, - przedstawia ważne fakty biograficzne oraz twórczość klasyków wiedeńskich, - określa główne nurty muzyczne epoki romantyzmu, - omawia charakterystyczne formy muzyczne w epoce romantyzmu, wymienia tytuły znanych dzieł i nazwiska kompozytorów, - określa sposób realizacji treści pozamuzycznych w utworach programowych i ilustrowanych, - omawia rozwój opery w romantyzmie: opera włoska (twórczość G. Verdiego, G. Rossiniego, G. Pucciniego), opera francuska (twórczość G. Bizeta), opera niemiecka (twórczość K. M. Webera), - poznaje nową koncepcję dzieła scenicznego R. Wagnera, - zna treść literacką wybranych dzieł scenicznych, - określa funkcję muzyki w teatrze, - poznaje dzieła wybitnych przedstawicieli szkół narodowych, docenia rolę muzyki w odkrywaniu tożsamości narodowej, - zna ważne fakty biograficzne oraz twórczość F. Chopina, S. Moniuszki, H. Wieniawskiego, dostrzega pierwiastki narodowe w ich muzyce, - omawia rozwój muzyki przełomu XIX i XX w., wymienia dzieła wybitnych impresjonistów muzycznych, - charakteryzuje twórczość J. J. Paderewskiego, M. Karłowicza, K. Szymanowskiego,
---	---	---	--

• Musical – teatr muzyczny XXw. • Muzyka rozrywkowa.	• popularne piosenki i tematy filmowe, • prestiżowe nagrody muzyki filmowej m.in. Oskary, Złote Globy, Cezary, Grammy, Złote Lwy Gdańskie, • charakterystyczne cechy musicalu, • treści literackie światowych musicali, popularne piosenki i motywy muzyczne, • główne nurty muzyki rozrywkowej, • popularni wykonawcy muzyki rozrywkowej.		• posiada podstawową wiedzę na temat kierunków muzyki XX wieku, • zna nazwiska największych polskich kompozytorów muzyki współczesnej i tytuły ich wybitnych dzieł, • wymienia prestiżowe festiwale muzyki współczesnej, • przedstawia historię powstania jazzu, wymienia popularne style jazzowe, np. blues, ragtime, swing, • dostrzega związki jazzu z muzyką artystyczną, poznaje twórczość G. Gershwin, • określa rolę muzyki w dziele filmowym, • rozpoznaje popularne tematy muzyczne i znane piosenki filmowe, • wymienia prestiżowe nagrody przyznawane za muzykę filmową, • opisuje specyficzne cechy musicalu, wymienia tytuły światowych przebojów musicalowych, np. <i>Hair</i>, <i>Jesus Christ Superstar</i>, <i>West Side Story</i>, <i>Skrzypek na dachu</i>, • odróżnia różne style muzyki rozrywkowej, np. pop, rock, reggae, heavy metal, rap, • podaje nazwy zespołów, które miały istotny wpływ w rozwoju muzyki rozrywkowej, • charakteryzuje współczesną polską scenę muzyczną, • wykazuje wiedzę na temat praw autorskich i wydawniczych, • omawia działalność lokalnych instytucji kulturalnych, wymienia twórców i animatorów kultury muzycznej swojej miejscowości,
---	---	--	--

PROPOZYCJA TEMATYKI ZAJĘĆ

1. „Jeszcze troszeczkę lata na powitanie jesieni” – nauka piosenki *Wakacje*.
2. Muzyczna prehistoria.
3. O tym jak w starożytnej Grecji i Rzymie bywało.
4. Muzyka na bożą chwałę. Najstarsze zabytki muzyki polskiej.
5. Polska muzyka ludowa – tradycje i teraźniejszość. Nauka kanonu *Był Duda*.
6. Renesansowe granie i śpiewanie. „Złoty wiek muzyki polskiej”.
7. Jesienne klimaty – nauka piosenki *Pocztówka z Beskidu*.
8. Barokowe muzyczne brzmienia.
9. Miłośnicy koncertów, oper i oratoriów. Twórczość J. S. Bacha, G. F. Händla, A. Vivaldiego.
10. Klasycyzm – epoka prawdy, doskonałości i rozumu.
11. Wiedeńscy mistrzowie muzyki. Nauka gry fragmentu melodii *Śpiew pasterza* z VI Symfonii F -dur L. van Beethovena.
12. Muzyka etniczna różnych kultur i narodów.
13. Romantycznie o romantyzmie.
14. Tradycje Bożego Narodzenia i Nowego Roku. Nauka pastorałki *Chrystus się narodził*.
15. Opera i dramat muzyczny. *La donna e mobile* i inne przeboje operowe.
16. Lekki oddech operetki. Nauka *Galopu* J. Offenbacha z operetki *Orfeusz w piekle*.
17. Zima w muzyce. Nauka piosenki *Z kopyta kulig rwie*.
18. Muzyka programowa. Poemat symfoniczny *Wielki*.
19. W karnawałowym tanecznym rytmie. Nauka podstawowych kroków salsy.
20. Ukochana ojczyzna – kompozytorzy szkół narodowych.
21. Kobiety inspiracją dzieł wielkich artystów. Nauka piosenki *Nie zakocham się w tobie*.
22. Wybitni kompozytorzy polskiego romantyzmu, twórczość F. Chopina, S. Moniuszki, H. Wieniawskiego.
23. Muzyka w wiosennym nastroju. Nauka piosenki *Chodź pomaluj mój świat*.
24. Impresjonizm w muzyce.
25. Muzyczne pokolenie Młodej Polski, twórczość K. Szymanowskiego, M. Karłowicza, I. J. Paderewskiego.
26. Cały ten jazz. Popularne style w muzyce jazzowej.
27. Musicalowe szaleństwa. Opracowanie melodii *Sunrise, sunset* z musicalu *Skrzypek na dachu*.
28. Historia Polski w słowach pieśni. Nauka *Mazurka Trzeciego Maja*.
29. Polska muzyka współczesna, twórczość K. Pendereckiego, H.M. Góreckiego, W. Lutosławskiego.
30. Oskarowa gala muzyki filmowej – muzyka na dużym ekranie.
31. Poezja śpiewana. Nauka piosenki B. Okudźawy *François Villon*.
32. Muzyka znana i lubiana, nauka melodii *Love me tender*, z repertuaru E. Presleya.
33. Muzyczne pożegnanie. Nauka piosenki *Dni, których nie znamy*.

PRACA Z UCZNIEM

O

SZCZEGÓLNYCH POTRZEBACH EDUKACYJNYCH

Nauczyciel zobowiązany jest do zapoznania się z treścią opinii z poradni psychologiczno-pedagogicznej oraz orzeczeniami dostarczonymi do szkoły. Poprzez odpowiednie działania zgodne z zaleceniami dostosowuje wymagania edukacyjne do indywidualnych potrzeb ucznia tak by umożliwić mu osiągnięcie sukcesu i rozwoju emocjonalnego i społecznego.

Odbywa się to m.in. poprzez:

- wydłużanie czasu sprawdzania wiedzy różnych form pisanych
- stosowanie różnych zachęt, wyjaśnień, odpowiedzi
- ćwiczenia w rozumieniu tekstów czytanych
- ocenianie stopnia zrozumienia tekstu poprzez uzupełnianie kart pracy (tekst z lukami, zdania typu prawda czy fałsz, dokańczanie zdań)
- utrwalanie i powtarzanie materiału na początku i końcu lekcji
- dostrzeganie nawet niewielkich postępów w nauce, wkładu pracy, zaangażowania w lekcję
- zachęcanie do poprawy lub uzupełniania braków, zaległości na zajęciach dodatkowych

Podstawowym celem dostosowania wymagań jest wyrównanie szans edukacyjnych uczniów oraz zapobieganie wtórnym zaburzeniom sfery emocjonalno-motywacyjnej.

Wymagania edukacyjne – są oczekiwanymi przez nauczyciela osiągnięciami ucznia, formułowanymi przez niego w oparciu o realizowany program nauczania.

Zróżnicowane potrzeby edukacyjne uczniów, zróżnicowane możliwości i oczekiwania są główną przyczyną określania wymagań edukacyjnych.

Określając wymagania, nauczyciel dokonuje ostatecznej selekcji elementów treści nauczania – projektuje wymagania edukacyjne.

Wykorzystując wymagania programowe (założone osiągnięcia) do formułowania wymagań edukacyjnych, nauczyciel powinien je tak urealnić i skorygować, aby uwzględniały możliwości i ograniczenia, a więc: dysfunkcje oraz mocne strony rozwoju i funkcjonowania dziecka.

Wymagania te powinny być dostosowane do indywidualnych potrzeb edukacyjnych i rozwojowych oraz możliwości psychofizycznych ucznia, w każdym czasie – zaraz po uzyskaniu przez nauczyciela informacji, że uczeń posiada opinię, orzeczenie lub jest objęty pomocą psychologiczno-pedagogiczną w szkole.

Wymagania dla tych uczniów muszą być określone także na poszczególne stopnie (oceny) szkolne.

Obszary dostosowania obejmują:

- warunki procesu edukacyjnego, tj zasady, metody, formy, środki dydaktyczne,
- zewnętrzną organizację nauczania (np. posadzenie ucznia słabosłyszącego w pierwszej ławce),
- warunki sprawdzania poziomu wiedzy i umiejętności (metody i formy sprawdzania i kryteria oceniania).

Dostosowanie wymagań:

- powinno dotyczyć głównie form i metod pracy z uczniem, zdecydowanie rzadziej treści nauczania,
- nie może polegać na takiej zmianie treści nauczania, która powoduje obniżanie wymagań wobec uczniów z normą intelektualną,
- nie oznacza pomijania haseł programowych, tylko ewentualne realizowanie ich na poziomie wymagań koniecznych lub podstawowych,
- nie może prowadzić do zejścia poniżej podstawy programowej, a zakres wiedzy i umiejętności powinien dać szansę uczniowi na sprostanie wymaganiom kolejnego etapu edukacyjnego.

W przepisach jest mowa o dostosowaniu wymagań do psychofizycznych możliwości ucznia, a nie o ich obniżeniu.

W Rozporządzeniu MEN z dnia 17 listopada 2010 r. zmieniającym rozporządzenie w sprawie warunków i sposobu oceniania, klasyfikowania i promowania uczniów i słuchaczy oraz przeprowadzania sprawdzianów i egzaminów w szkołach publicznych zdefiniowane zostało pojęcie specyficznych trudności w uczeniu się: specyficzne trudności w uczeniu się odnoszą się do uczniów w normie intelektualnej, którzy mają trudności w przyswajaniu treści nauczania wynikające ze specyfiki ich funkcjonowania percepcyjno-motorycznego i poznawczego, nieuwarunkowane schorzeniami neurologicznymi.

Za specyficzne trudności w uczeniu się uważa się dysleksję rozwojową – opisany w latach sześćdziesiątych syndrom zaburzeń obejmujący trudności w czytaniu i pisaniu. Prof. M. Bogdanowicz wprowadziła pojęcia opisujące ich formy:

- dysleksja rozwojowa: izolowane trudności w czytaniu, bez towarzyszących im innych zaburzeń rozwoju umiejętności szkolnych,
- dysgrafia: trudności w opanowaniu kształtnego, czytelnego pisma o zadowalającym poziomie graficznym,
- dysortografia: trudności w opanowaniu poprawnej pisowni, zgodnej z regułami ortograficznymi danego języka.

Dziś poradnie psychologiczno-pedagogiczne opisują również inne specyficzne trudności uczniów w uczeniu się:

- dyskalkulia: specyficzne zaburzenia umiejętności arytmetycznych,
- zespół Aspergera: łagodniejsze przypadki autyzmu związane z zaburzeniami funkcjonowania,
- zespół ADHD: nadpobudliwość psychoruchowa.

Uczniowie z tych grup należą do uczniów o specjalnych potrzebach.

Dostosowanie wymagań edukacyjnych z zajęć artystycznych i muzyki w praktyce

Uczniowie z dysleksją rozwojową, dysortografią, dysgrafią i dyskalkulią

Sposoby dostosowania wymagań edukacyjnych:

- zawsze uwzględniać trudności ucznia,
- w miarę możliwości pomagać, wspierać, dodatkowo instruować, naprowadzać, pokazywać na przykładzie,
- dzielić dane zadanie na etapy i zachęcać do wykonywania małymi krokami,
- nie zmuszać do wykonywania ćwiczeń sprawiających uczniowi trudności,
- dawać więcej czasu na opanowanie danej umiejętności, cierpliwie udzielać instruktażu,
- nie krytykować, nie oceniać negatywnie wobec klasy,
- doceniać chęć pokonywania trudności, wysiłek, wytrwałość i samodzielność w działaniu,
- doceniać ład w miejscu pracy i porządek w działaniu,
- zadanie dostosować do możliwości percepcyjnych ucznia, np. zezwolić na wykonanie modelu w większym formacie,
- pozostawić więcej czasu na wykonanie pracy,
- krótko i prosto formułować polecenia – upewnić się, czy uczeń je zrozumiał,
- pomagać w mierzeniu i liczeniu,
- uwzględniać błędy wynikające z rewersji (6 i 9) i inwersji (89 i 98),
- często uczeń z dysleksją ma trudności z orientacją w schemacie ciała i przestrzeni; ma to znaczenie w rozpoznawaniu np. lewego i prawego kierunku.

Zalecane metody pracy:

1. Metody asymilacji i wiedzy – oparte na aktywności poznawczej, (pogadanka, dyskusja, wykład, praca z książką).
2. Metody waloryzacyjne zwane też eksponującymi – powodują one aktywność emocjonalno-artystyczną ucznia. Zaletą tych metod jest umożliwienie uczniom uczestnictwa w różnych działaniach o odpowiednio eksponowanych wartościach społecznych, moralnych, estetycznych czy naukowych. Polegają na stwarzaniu sytuacji, w których uczniowie poznają systemy wartości.
3. Metody praktyczne – cechuje je aktywność typu: wykorzystując posiadaną wiedzę, zmieniając rzeczywistość, uczeń zmienia samego siebie. Kształtuje swój stosunek do pracy, swoje przekonania i postawy, swoją osobowość. Metody praktyczne dzielą się na dwie grupy: pierwsza obejmuje ćwiczenia, druga służy realizacji zadań wytwórczych. Ćwiczenie jest wielokrotnym wykonywaniem określonej czynności dla nabycia i uzyskania wprawy intelektualnej i praktycznej. Ćwiczenia mają wykształcić umiejętności i nawyki niezbędne przy wykonywaniu różnych prac. Realizację zadań wytwórczych cechuje przewaga aktywności praktycznej mającej na celu uświadomienie, czemu ćwiczenie ma służyć, oraz uświadomienie reguł działania i kolejności ich wdrażania. Zadania wytwórcze znakomicie można wykorzystać w ćwiczeniach usprawniających motorykę rąk.
4. Metody aktywizujące – rozwijają zainteresowania, kształtują umiejętność pracy w zespole, pobudzają myślenie twórcze, wzbogacają słownik ucznia. Sprawdzają się szczególnie w pracy z uczniami dyslektycznymi. Atrakcyjna i urozmaicona forma ćwiczeń zachęca ucznia do pracy nad problemem. Wdraża go do samodzielności.

Ocenianie

Nauczyciele nie mają wyboru; dysleksja nie daje podstaw do obniżenia wymagań jakościowych, dotyczy ona bowiem uczniów z co najmniej przeciętną sprawnością intelektualną.

Należy natomiast:

- podczas oceniania brać przede wszystkim pod uwagę stosunek ucznia do przedmiotu, jego chęci, wysiłek, przygotowanie do zajęć, niezbędne pomoce itp.,
- włączyć do rywalizacji tylko tam, gdzie uczeń ma szansę,
- przestrzegać zasady: oceniania sukcesów, a nie porażek ucznia.

Uczniowie z inteligencją niższą niż przeciętna

Sposoby dostosowania wymagań edukacyjnych:

- zapewnienie większej ilości ćwiczeń, aby uczeń opanował daną sprawność (w razie potrzeby zwolnienie z wykonania ćwiczeń przerastających możliwości ruchowe ucznia),
- wielokrotne tłumaczenie i wyjaśnianie zasad i reguł,
- podpowiadanie tematu pracy technicznej, częste podchodzenie do ucznia, ukierunkowywanie go w działaniu,
- zwracanie w ocenianiu większej uwagi na wysiłek włożony w wykonanie zadania niż jego ostateczny efekt,
- unikanie pytań problemowych,
- wolniejsze tempo pracy,
- odrębne instruowanie ucznia,
- częste odwoływanie się do konkretnego przykładu,
- pozostawianie więcej czasu na utrwalenie wiedzy czy umiejętności,
- przerabianie niewielkich partii materiału i o mniejszym stopniu trudności.

Zalecane metody pracy:

1. Metody asymilacji i wiedzy
2. Metody praktyczne

Ocenianie

Jeśli dostosujemy wymagania edukacyjne do indywidualnych potrzeb ucznia pod względem formy (tam, gdzie to wystarczy) lub formy i treści (tam, gdzie to konieczne), to oceniać należy go według obowiązujących kryteriów. Wskazane jest jednak, aby zwracać większą uwagę na własny wkład pracy, wysiłek włożony w wykonanie zadania niż jego ostateczny efekt. Szczególnie liberalnie należy oceniać wytwory artystyczne ucznia, ponieważ jest to efekt pracy wynikający z jego specyficznych zdolności.

Uczeń z ADHD

Sposoby dostosowania wymagań edukacyjnych:

- wyznaczanie uczniom konkretnego celu i dzielenie zadań na mniejsze, możliwe do zrealizowania, etapy,
- pomaganie uczniowi w skupieniu się na wykonywaniu jednej czynności,
- wydawanie jasno sprecyzowanych poleceń (na raz tylko jedno polecenie),
- ułatwianie wykonania zadań poprzez dzielenie ich na mniejsze zadania częściowe,
- zadawanie małych partii materiału,
- sprawdzanie stopnia zrozumienia wprowadzonego materiału,
- zmniejszanie materiału przepisywanego z tablicy do zeszytu; nauczyciel może np. przygotowywać obszerne informacje związane z tematem, które uczniowie wpinają do segregatora A4 po odbiciu na szkolnym ksero; może także dostarczyć je uczniom jako materiały szkoleniowe do lekcji w postaci plików na płycie CD lub pendrivie,
- pobudzanie zainteresowań ucznia, angażowanie w bardzo konkretne działania,
- zachęcanie do zadawania pytań,
- formułowanie informacji dotyczących pracy domowej w sposób jasny i przejrzysty.

Ocenianie według wymagań programowych.

Uczeń z Aspergerem

Sposoby dostosowania wymagań edukacyjnych:

- stosować stały schemat prowadzenia zajęć lekcyjnych,
- w miarę możliwości pomagać, wspierać, dodatkowo instruować, naprowadzać, pokazywać na przykładzie,
- przedstawiać jak najwięcej informacji w formie graficznej,
- udzielać wskazówek podczas odpowiedzi ustnych ucznia,
- skupić uwagę dziecka na wykonywanym zadaniu, nie zostawiać wolnego czasu między zadaniami,
- minimalizować ilość bodźców zewnętrznych (słuchowo-wzrokowych),
- miejsce pracy ucznia musi zawierać tylko niezbędne narzędzia i przedmioty.

Ocenianie

Nie obniżać ocen przedmiotowych i ocen z zachowania z powodu objawów typowych dla zespołu Aspergera.

Uczeń zdolny

Zdefiniowanie pojęcia „dziecko zdolne” nie jest łatwe, ponieważ różnego rodzaju zdolności są trudno mierzalne. Pamiętać należy, że poziom rozwoju umiejętności jest wyznaczony nie tylko przez zdolności, ale i poprzez własną pracę. Uzdolnione dzieci mogą rozwinąć się jedynie wówczas, gdy zajęciom towarzyszy wysoki poziom twórczości, pomysłowości i wysoka motywacja do działania. Głównym celem kształcenia uczniów uzdolnionych jest poszerzanie i pogłębianie wiedzy z danej dziedziny.

Formy organizacyjne wspierania ucznia zdolnego

Spośród kilku form organizacyjnych wspierania ucznia zdolnego, na szczególną uwagę zasługuje kształcenie wielopoziomowe, polegające na różnicowaniu poziomu trudności materiału (indywidualizacja kształcenia). Jego zaletą jest też to, że może być stosowane z powodzeniem w zwykłych klasach szkolnych.

W kształceniu wielopoziomowym należy szczególną uwagę zwrócić na:

- różnicowanie zakresu treści kształcenia,
- różnicowanie stopnia trudności,
- odpowiedni dobór strategii kształcenia (proces, metody, środki, formy).

Kształtowanie myślenia i działania twórczego uczniów zdolnych

Istotną rolę nauczyciela jest rozwijanie u ucznia tych cech osobowości, które uznaje się za szczególnie potrzebne w procesie myślenia twórczego.

Poniżej przykłady kilku zasad rozwijania myślenia twórczego uczniów:

- stwarzanie sytuacji wymagających twórczego myślenia,
- zapewnianie i udostępnianie środków do realizacji pomysłów,
- nie narzucanie sztywnych schematów,
- docenianie twórczego myślenia,
- uczenie sposobów systematycznej oceny każdego pomysłu,
- rozwijanie konstruktywnego krytycyzmu,
- dbanie o okresy zarówno aktywności, jak i spokoju,
- kultywowanie i wzmacnianie w klasie atmosfery twórczej,
- wychowywanie ludzi o śmiałym i otwartym umyśle.

Metody i formy pracy z uczniem zdolnym

W pracy z uczniem zdolnym każda metoda może być stosowana z pozytywnym skutkiem, pod warunkiem eksponowanie jej największych zalet.

Na zajęciach technicznych szczególnie przydatne są:

- projektowanie – pozwala uczniom przewidywać wygląd modelu,
- modelowanie – pobudza działalność uczniów zarówno w sferze teorii, jak i praktyki,
- nauczanie problemowe – pozwala na wykorzystanie rozwiązania jednego problemu do tworzenia i rozwiązywania innych,
- zajęcia praktyczne – uczeń wykazuje się tworzeniem różnych koncepcji rozwiązań, bierze udział w planowaniu, ocenie wyników, samoocenie,
- zajęcia laboratoryjne – stanowią znaczący krok na drodze upodabniania nauczania-uczenia się do naukowego poznawania świata; stanowi etap w procesie rozwiązywania problemów,
- eksperyment – pozwala poznać obiekty techniczne (rzeczy, zjawiska, procesy) oraz związki i zależności między nimi; pozwala też na poszukiwanie optymalnych danych dla konkretnego działania technicznego,
- pokaz – w pracy z uczniem zdolnym pełni rolę eksponującą i inspirującą,
- opis – u uczniów zdolnych ma wyzwolić wyobraźnię i zastąpić im demonstrację omawianego obiektu
- pogadanka – uczy samodzielnego i prawidłowego pod względem logicznym myślenia ucznia sterowanego przez nauczyciela,
- gry dydaktyczne – rozwijają sprawność instrumentalną i kierunkową,
- metody aktywizujące.

Oprócz stosowania zasad rozwijania myślenia twórczego, metod pracy z uczniem zdolnym, konieczne jest stosowanie przez nauczyciela zróżnicowanych form pracy:

- praca indywidualna – rozmowa z uczniem, zadawanie prac dodatkowych, asystowanie nauczycielowi na lekcji,
- projekt – dłuższa forma umożliwiająca przeprowadzenie badań i analizy ciekawego zadania,

- konkurs – uczniowi zdolnemu powierza się rolę kapitana drużyny albo uczeń sam przygotowuje konkurs,
- liga zadaniowa – cotygodniowa lista zadań do samodzielnego rozwiązania,
- praca w grupach – uczeń zdolny pełni ważną rolę aktywnego uczestnika,
- praca indywidualna – rozmowa z uczniem, zadawanie prac dodatkowych, asystowanie nauczycielowi na lekcji,
- przydzielanie trudniejszych zadań podczas pracy grupowej lub indywidualnej, przydzielanie specjalnych ról (asystent, lider),
- stwarzanie sytuacji wyboru zadań, ćwiczeń o większej skali trudności lub prac dodatkowych,
- prowadzenie fragmentów lekcji,
- praca pozalekcyjna,
- zachęcanie do czytania literatury fachowej,
- realizacja indywidualnych programów z jednego lub kilku przedmiotów,
- udział w wykładach, odczytach i zajęciach organizowanych przez wyższe uczelnie,
- spotkania z ciekawymi osobami ze świata nauki,
- kontaktowanie się z osobami lub instytucjami wspierającymi rozwój ucznia zdolnego.

Narzędzia pomiaru osiągnięć uczniów

Pomiar osiągnięć ucznia odbywać się będzie za pomocą następujących narzędzi:

Prac sprawdzianów (pytania ogólne obejmujące konkretną, lub obszerną tematykę realizowaną wcześniej na lekcjach),

1. Testów pisemnych z zadaniami:
 - otwartymi (krótkie odpowiedzi, teksty z luką),
 - zamkniętymi (na dobieranie, wielokrotnego wyboru, prawda – fałsz).
2. Kartkówek (krótkich sprawdzianów) obejmujących treści z ostatnich trzech tematów lekcji.
3. Odpowiedzi ustnych – polegających na sprawdzeniu umiejętności ucznia w zakresie rozumienia problemu, związków przyczynowo – skutkowych, postaw i przekonań.
4. Prac domowych.
5. Aktywności ucznia na lekcji (uczestnictwo ucznia w procesie dydaktycznym).
6. Pracy w grupach (uwzględniającej samoocenę ucznia).
7. Prac długoterminowych (np. projektu indywidualnego lub grupowego, teczka tematyczna - portfolio, sprawozdania z przeczytanej książki)
9. Aktywności dodatkowej (śpiewanie dodatkowych utworów)
10. Uczestnictwa w konkursach ,przeglądach i festiwalach
11. Projektu edukacyjnego (jeśli uczeń wybierze tematykę muzyczną zawartą w podstawie programowej zajęć artystycznych)

SPOSODY WYSTAWIANIA OCENY ŚRÓDROCZNEJ I ROCZNEJ

L.P.	OCENIANE ELEMENTY PRACY UCZNIA	WAGA
1.	Sprawdzian wiadomości	6
2.	Kartkówka	5
3.	Odpowiedź ustna	5
4.	Praca na lekcji	2
5.	Śpiew	5
6.	Pisemna praca domowa	2
7.	Pisemna praca długoterminowa – referat	3
8.	Praca w grupie	1
9.	Aktywność na lekcji	2

10.	Systematyczne przygotowanie do lekcji	2
11.	Konkursy, quizy i zabawy muzyczne	6
12.	Udział w pracy kół i zespołów muzycznych	6
13.	Zaangażowanie w przedstawienia szkolne	6
14.	Zeszyt	2

OCENA ŚRÓDROCZNA LUB ROCZNA JEST LICZONA JAKO ŚREDNIA WAŻONA OCEN BIEŻĄCYCH

OCENĘ ŚRÓDROCZNĄ LUB ROCZNĄ OBLICZA SIĘ ZE WSZYSTKICH MOŻLIWYCH DO UZYSKANIA OCEN BIEŻĄCYCH (BRAK OCENY LICZY SIĘ JAK ZERO) WEDŁUG ZAŁĄCZONEGO WZORU.

UCZEŃ MA PRAWO DO POPRAWY TYLKO WYZNACZONYCH OCEN PRZEZ NAUCZYCIELA W TERMINIE DWUTYGODNIOWYM OD MOMENTU UZYSKANIA INFORMACJI O OCENIE

NA UZUPEŁNIENIE BRAKUJĄCEJ OCENY BIEŻĄCEJ UCZEŃ MA TERMIN DWUTYGODNIOWY LUB W LOSOWYCH PRZYPADKACH (DŁUŻSZA CHOROBA, POBYT W SZPITALU) UCZEŃ UZGADNIA TERMIN POPRAWY Z NAUCZYCIELEM

$$\text{Średnia ważona } XW = \frac{\text{OCENA X WAGA} + \text{OCENA X WAGA}}{\text{SUMA WAG POSZCZEGÓLNYCH OCEN}}$$

Uwaga:

- a) Jeśli uczeń nie przystąpił do sprawdzianu, to do sumy wag w mianowniku dodajemy wagę tego sprawdzianu zwiększając w ten sposób mianownik.
- b) Jeśli uczeń nie przystąpił do innej obowiązkowej formy aktywności, to nauczyciel może do sumy wag dodać wagę przyporządkowaną danej formie.
- c) Nauczyciel, po uprzednim poinformowaniu uczniów, może ocenić inne formy aktywności nadając im odpowiednią wagę.
- d) Oceny bieżące zawierające „+” liczymy w następujący sposób: do oceny dodajemy 0,5 pkt. np. 3+ liczymy jako 3,5.
- f) Wyliczona średnia ważona daje nam ocenę:
 - od 1,65 do 2,64 dopuszczająca
 - 2,65 do 3,64 dostateczna
 - 3,65 do 4,64 dobra
 - 4,65 do 5,29 bardzo dobra
 - 5,3 i powyżej celująca

2. Udział w konkursie przedmiotowym:

- etap szkolny (miejsca 1 – 10) – ocena bardzo dobra
- etap rejonowy – ocena celująca

3. Próg procentowy ocen z zajęć artystycznych:
ocena:

- niedostateczny 0 – 39 %
- dopuszczający 40 – 59 %
- dostateczny 60 – 74 %
- dobry 75 – 85 %
- bardzo dobry 86 – 100 %
- celujący powyżej 100 %

Uczeń, który otrzyma tytuł laureata z konkursu o zasięgu wojewódzkim otrzymuje celującą ocenę roczną .

Każda ocena bieżąca jest jawna i wymaga uzasadnienia ustnego lub pisemnego przez nauczyciela, poprzez wskazanie tego co uczeń wykonał dobrze i co wymaga poprawy lub udoskonalenia.

Sposoby korygowania niepowodzeń szkolnych

1. W okresie roku szkolnego uczeń może poprawić 4 oceny bieżące o większej wadze. Każda z tych ocen może być poprawiona jednokrotnie. Do dziennika wpisywane są obie oceny.

Na poprawę oceny przeznacza się tydzień. W szczególnych przypadkach np. wskutek choroby lub pobytu w szpitalu nauczyciel może wydłużyć termin poprawy do 2 tygodni.

2. Uczeń ma prawo być nieprzygotowany do zajęć jeden raz w ciągu okresu. Fakt ten zgłasza nauczycielowi przed rozpoczęciem zajęć. Zgłoszenie nieprzygotowania nie zwalnia ucznia z udziału w sprawdzianie lub pracy klasowej oraz zapowiedzianej kartkówce.

3. W przypadku nieprzystąpienia ucznia do danej formy kontroli wiadomości nauczyciel ma prawo wymagać uzupełnienia zaległości. W porozumieniu z uczniem ustala termin uzupełnienia.

Czas trwania i forma egzaminów i sprawdzianu wiedzy i umiejętności.

1. Egzamin klasyfikacyjny :

a) czas trwania – 45 minut

b) formy odpowiedzi:

- część pisemna składa się z zadań otwartych i z zadań zamkniętych- 30 minut

- część ustna – 15 minut

c) zestaw zadań uwzględnia treści i umiejętności ze wszystkich poziomów wymagań na poszczególne oceny w danym roku szkolnym.

2. Egzamin poprawkowy

a) czas trwania – 45 minut

b) formy odpowiedzi:

- część pisemna składa się z zadań otwartych i z zadań zamkniętych- 30 minut

- część ustna - 15 minut

c) uczeń otrzymuje jeden zestaw zadań, który uwzględnia treści i umiejętności ze wszystkich poziomów wymagań na poszczególne oceny w danym roku szkolnym.

3. Sprawdzian wiedzy i umiejętności

- a) czas trwania – 45 minut
- b) formy odpowiedzi:
 - część pisemna składała: z zadań otwartych i z zadań zamkniętych- 30 minut
 - część ustna - 15 minut
- c) uczeń otrzymuje jeden zestaw zadań, który zawiera wymagania edukacyjne na ocenę o stopień wyższą od uzyskanej.

4. Uczniowie z orzeczeniami poradni psychologiczno – pedagogicznej otrzymują zadania egzaminacyjne, w których uwzględniono zalecenia poradni.

5. Na wniosek ucznia lub rodzica (opiekuna prawnego), dokumentacja z odpowiedniego egzaminu lub sprawdzianu zostanie udostępniona do wglądu.

Sposoby gromadzenia informacji o osiągnięciach uczniów.

Wszelkie prace pisemne (prace klasowe, testy, sprawdziany, albumy, itp.) będą przechowywane przez nauczyciela do 30 października następnego roku szkolnego. Wszelkie prace pisemne będą udostępniane do wglądu uczniom i ich rodzicom (prawnym opiekunom), natomiast nie zostaną im oddane.

Sposoby ewaluacji przedmiotowego systemu oceniania.

Przynajmniej raz w roku szkolnym nauczyciel w wybranej klasie dokona ewaluacji przedmiotowego systemu oceniania, przy pomocy jednej z następujących metod:

- analizy wyników nauczania,
- analizy wypowiedzi rodziców i uczniów,
- ankiety,

Fakt przeprowadzenia tej czynności zostanie odnotowany w dzienniku lekcyjnym. Po analizie wyników z ewaluacji nauczyciel opracuje wnioski i rekomendacje potrzebne do dalszej pracy celem podniesienia wyników kształcenia.

Zestaw dokumentów obowiązujących nauczyciela zajęć artystycznych.

Nauczyciel dysponuje następującym zestawem dokumentów:

- podstawą programową z zajęć artystycznych

- rozkładem materiału nauczania,
- Statutem Szkoły
- Przedmiotowymi zasadami oceniania